

Mchy

Mchy można spotkać w różnych środowiskach, a często tworzą szatę roślinną przeważającą na danym terenie. Te niepozorne rośliny wykształciły wiele przystosowań umożliwiających im przetrwanie tam, gdzie inne rośliny nie mają racji bytu. Mchy rosną w lasach, na torfowiskach, w miejscach suchych i podmokłych, na skałach i pniach drzew, a nawet głęboko pod wodą.

Różnią się pokrojem, kształtem listka i puszką zarodnionośnej. Na świecie można spotkać 15 tysięcy gatunków mchów, a w naszym kraju 680.

Mchy można podzielić na trzy podklasy. Pierwsza z nich to torfowce z charakterystycznym pokrojem łodyżki, od której odstają gałązki, tworzące u szczytu główkę. Gałązki mogą być cienkie lub grube, a osadzone na nich listki mają przeróżne kształty. Z obumarłych szczątków torfowców tworzy się torf. Poza tym są skutecznym magazynem wody, ponieważ, oprócz małych komórek, biorących udział w procesie fotosyntezy, posiadają duże martwe komórki gromadzące wodę.

Drugą grupę stanowią płonniki, z których największy - płonnik pospolity może osiągnąć 30 cm. Z wyprostowanej łodyżki pokrytej zaostrozonymi, nastroszonymi listkami wyrasta długa seta, na której umieszczona jest puszką zarodnionośna opatrzona ozdobną czapeczką z długimi włosami. Często na szczycie ulistnionej łodyżki można zaobserwować barwne miseczki, będące skupieniami organów rozrodczych. Komórki rozrodcze mszaków łączą się tylko w kropli wody, zatem połączenie jest tylko możliwe w czasie deszczu lub wystąpienia rosy.

Największa grupa mchów to mchy właściwe. Grube i miękkie dywany w młodych borach sosnowych buduje rokietnik i widłoząb. Sinozielone poduszki tworzy bielistka siwa. W wilgotnych miejscach rozwijają się merzyki o owalnych liściach. Pnie drzew i kamienie porasta rokiet lun kurkosz, a dachy i mury pędzlik charakteryzujący się długimi włoskami na końcach listków. W miejscach bardzo podmokłych, a nawet w samej wodzie rośnie sierpowiec. Gatunki bardzo rzadkie pamiętające epokę lodowcową czyli mszar nastroszony, parzęchlin trójzębny i błotniszek wełnisty można najczęściej spotkać na torfowiskach.

Wiele mchów to gatunki rzadkie i zagrożone, dlatego na mocy rozporządzenia o ochronie gatunkowej roślin znalazły się na liście roślin chronionych. Pod ochroną częściową znajdują się wszystkie torfowce oraz inne gatunki, szczególnie torfowe i borowe. Osiem gatunków mchów znalazło się pod ochroną ścisłą.

Mchy odgrywają ważną rolę. Są organizmami pionierskimi, ponieważ osiedlają się tam, gdzie dla innych roślin brak jeszcze miejsca przyczepu czy składników odżywczych. Stanowią także środowisko życia dla wielu drobnych organizmów takich jak glony, pierwotniaki, roztocza, owady, tworząc wraz nimi małe ekosystemy.